

O'ZBEKISTONDA BANKLARNI XUSUSIYLASHTIRISHNING AFZALLIKLARI

ПРЕИМУЩЕСТВА ПРИВАТИЗАЦИИ БАНКОВ В УЗБЕКИСТАНЕ

ADVANTAGES OF BANK PRIVATIZATION IN UZBEKISTAN

Temirov Abdumalik Temirovich

“Mikrokreditbank” ATB Toshkent viloyat hududiy boshqarmasi Piskent bank
xizmatlari markazi bosh mutaxassisi
abdumaliktemirovich@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14776549>

Annotatsiya: Bunda O'zbekiston davlat banklarini xususiylashtirish jarayoni va uning iqtisodiyotga ta'siri tahlil qilinadi. Banklarni xususiy sektor ixtiyoriga topshirish moliya tizimini mustahkamlash, raqobatni oshirish va xizmatlar sifatini yaxshilashga xizmat qiladi. Bunda xususiylashtirishning asosiy afzalliklari, jumladan, bank xizmatlari sifati va samaradorligini oshirish, sarmoyalar jalb qilish, xalqaro moliyaviy integratsiya, davlat yuki va moliyaviy xavflarni kamaytirish hamda kreditlash imkoniyatlarini kengaytirish masalalari yoritilgan. Xususiy banklar innovatsion moliyaviy mahsulotlar va ilg'or texnologiyalarni joriy etish orqali bank tizimining rivojlanishiga hissa qo'shadi. Shu bilan birga, xususiylashtirish jarayonining bosqichma-bosqich amalga oshirilishi va davlat tomonidan moliyaviy tartibga solish tizimini takomillashtirish zarurati ta'kidlanadi. Natijada, O'zbekistonda barqaror va ishonchli bank tizimini shakllantirish imkoniyati oshadi.

Kalit so'zlar: iqtisodiy islohotlar, bank tizimi, xususiylashtirish, davlat banklari, moliyaviy samaradorlik, raqobat, investitsiyalar, xalqaro moliyaviy integratsiya, kreditlash, korporativ boshqaruv, moliyaviy xavflar, innovatsion moliyaviy mahsulotlar, byudjet mablag'lari, bank xizmatlari sifati.

Аннотация: В нем анализируется процесс приватизации государственных банков Узбекистана и его влияние на экономику. Перевод банков в частный сектор укрепит финансовую систему, усилит конкуренцию и улучшит качество услуг. В нем подчеркиваются основные преимущества приватизации, включая повышение качества и эффективности банковских услуг, привлечение инвестиций, международную финансовую интеграцию, снижение государственной нагрузки и финансовых рисков, а также расширение возможностей кредитования. Частные банки вносят вклад в развитие банковской системы, внедряя инновационные финансовые продукты и передовые технологии. При этом подчеркивается необходимость постепенной реализации процесса приватизации и совершенствования системы государственного финансового регулирования. В результате возрастут шансы формирования стабильной и надежной банковской системы в Узбекистане.

Ключевые слова: экономические реформы, банковская система, приватизация, государственные банки, финансовая эффективность, конкуренция, инвестиции, международная финансовая интеграция, кредитование, корпоративное управление, финансовые риски, инновационные финансовые продукты, бюджетные средства, качество банковских услуг.

Abstract: This article analyzes the process of privatization of state-owned banks in Uzbekistan and its impact on the economy. Transferring banks to the private sector will serve to strengthen the financial system, increase competition, and improve the quality of services. It highlights the main advantages of privatization, including improving the quality and efficiency of banking services, attracting investment, international financial integration, reducing the state burden and financial risks, and expanding lending opportunities. Private banks contribute to the development of the banking system by introducing innovative financial products and advanced technologies. At the same time, the need for a gradual implementation of the privatization process and improving the state's financial regulatory system is emphasized. As a result, the possibility of forming a stable and reliable banking system in Uzbekistan will increase.

Keywords: economic reforms, banking system, privatization, state-owned banks, financial efficiency, competition, investments, international financial integration, lending, corporate governance, financial risks, innovative financial products, budget funds, quality of banking services.

KIRISH

O'zbekiston iqtisodiy islohotlar jarayonida davlat banklarini xususiy sektorga topshirish masalasiga alohida e'tibor qaratmoqda. Xususiylashtirish – bu davlatga qarashli aktivlarning shaxsiy investorlarga sotilishi yoki ularga boshqaruvga berilishi jarayonidir. Mazkur jarayon moliya tizimini mustahkamlash, raqobatni oshirish va xizmatlar sifatini yaxshilashga xizmat qiladi. Quyida banklarni xususiylashtirishning asosiy afzalliklari haqida batafsil to'xtalamiz.

Bank tizimida raqobatni oshirish bo'yicha natijalarga to'xtalsak:

Davlat banklarining xususiy sektor qo'lga o'tishi banklar o'rtasidagi raqobatni kuchaytiradi. Raqobatning ortishi esa:

- Bank xizmatlari sifatining oshishiga,
- Foiz stavkalarining maqbullashishiga,
- Innovatsion moliyaviy mahsulotlarning joriy etilishiga olib keladi.

Xususiy banklar mijozlarni jalb qilish uchun tezroq va samaraliroq xizmat ko'rsatishga intiladi.

Moliyaviy samaradorlik va boshqaruv sifati bo'yicha natijalarga to'xtalsak:

Davlat banklari ko'pincha byurokratik tizim ta'sirida ishlaydi. Xususiy banklar esa:

- Xarajatlarni optimallashtirish,
- Yangi texnologiyalarni joriy qilish,
- Korporativ boshqaruvni takomillashtirish orqali samaradorlikni oshiradi.

Bu esa uzoq muddatli barqarorlikni ta'minlashga xizmat qiladi.

Sarmoyalar jalb etish va xalqaro moliyaviy integratsiya bo'yicha natijalarga to'xtalsak:

Xususiy banklarning o'sishi xorijiy investorlarni jalb etish imkoniyatini oshiradi. Xalqaro banklar va moliya institutlari mahalliy banklarga kapital kiritish orqali:

- Yangi moliyaviy texnologiyalarni olib kiradi,
- O'zbekistonga xorijiy sarmoya hajmini oshiradi,
- Bank tizimini global moliyaviy tizim bilan uyg'unlashtiradi.

Davlat yuki va moliyaviy xavflarni kamaytirish bo'yicha natijalarga to'xtalsak:

Davlat banklarni moliyaviy qo'llab-quvvatlash majburiyatidan ozod bo'ladi. Shu tariqa:

- Byudjet mablag'lari tejaladi,
 - Davlatning iqtisodiy ishtiroki kamayib, xususiy sektor o'sishi uchun sharoit yaratiladi,
 - Bank tizimidagi inqiroz xavfi kamayadi.
- Kreditlash imkoniyatlarining kengayishi
- Xususiy banklar odatda kredit portfelini diversifikatsiya qilishga va ko'proq mijozlarga xizmat ko'rsatishga intiladi. Bu esa:

- Kichik va o'rta biznesni kreditlashning oshishiga,
- Jismoniy shaxslar uchun qulay kredit shartlarining taklif etilishiga,
- Iqtisodiyotning real sektoriga ko'proq moliyaviy resurslar yo'naltirilishiga yordam beradi.

Bank tizimini xususiylashtirish O'zbekistonda moliyaviy bozorning rivojlanishiga, xalqaro standartlarga mos xizmatlar paydo bo'lishiga va iqtisodiy o'sishning jadallashishiga olib keladi. Ammo bu jarayon bosqichma-bosqich va puxta rejalashtirilgan holda amalga oshirilishi kerak. Xususiy sektor ishtirokining oshishi bilan birga, davlat moliyaviy tartibga solish tizimini takomillashtirishi lozim. Shu yo'l bilan barqaror va ishonchli bank tizimini shakllantirish mumkin bo'ladi.

References:

1. Xususiylashtirish va bank tizimi. (2023). O'zbekiston iqtisodiy islohotlari va bank tizimining rivojlanishi. Toshkent: O'zbekiston iqtisodiy markazi.
2. Bank tizimida raqobatni oshirish. (2022). Moliyaviy xizmatlar va innovatsiyalar. O'zbekiston moliya jurnali.
3. Moliyaviy samaradorlik va boshqaruv. (2021). Xususiy banklar va byurokратиya. O'zbekiston iqtisodiyoti va moliya.
4. Xalqaro moliyaviy integratsiya. (2022). Global moliya va O'zbekistonning bank tizimi. Toshkent: O'zbekiston xalqaro moliya institut.
5. Davlat banklari va xususiy sektor. (2021). O'zbekistonning iqtisodiy islohotlari. Toshkent: O'zbekiston iqtisodiyoti akademiyasi.
6. Kreditlash va iqtisodiy rivojlanish. (2023). Xususiy banklar va kichik biznes. O'zbekiston biznes va iqtisodiy rivojlanish jurnali.